

יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית - הצעה חדשה להחלטת ממשלה

בועז מקלר רו"ח, אילן כהן מנהל מערכות מידע

לקראת ישיבת הממשלה ב 11.2.2018 פורסמה הצעת החלטה בעניין "הגדרת יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית".

בשל הסתייגויות שהעלו שרי ממשלה נדחה הדיון לישיבת הממשלה.

על פי הצעת ההחלטה ההטבות שנקבעו במסגרת החלטה 1527 "קביעת אזורי עדיפות לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון" יעודכנו בהתאם להחלטה זו, ובהתאם לכך תעודכן גם החלטה מועצת מקרקעי ישראל 1505 "מדיניות אחידה למתן הנחות בקרקע".

להלן עיקרי ההחלטה:

"במסגרת מדיניות הממשלה לחיזוק הכלכלה והחברה הישראלית, לקבוע כבעלי עדיפות לאומית את היישובים והאזורים המפורטים בהחלטה זו כדלקמן:

המפה הכללית

1. להכריז על יישובים ואזורים, העומדים, במועד קבלת החלטה זו, באחד או יותר מהתבחינים המפורטים להלן, כיישובים וכאזורים בעלי עדיפות לאומית (להלן: "המפה הכללית"), בהתאם להוראות פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009-2010) התשס"ט-2009 (להלן: "החוק"); "חוק ההתייעלות הכלכלית"; זאת, בראי התכליות הבאות: (א) עידוד פריסת האוכלוסייה במדינת ישראל והגדלת האוכלוסייה באזורי העדיפות הלאומית; (ב) הגדלת הצמיחה הכלכלית וצמצום פערים בין אזורי העדיפות הלאומית לבין מחוז ת"א, כהגדרתו על-פי משרד הפנים; (ג) חיזוק החוסן האזרחי-בטחוני של מדינת ישראל; (ד) שיפור איכות החיים באזורי העדיפות הלאומית.

ואלו התבחינים:

א. **נפות הפריפריה הגאוגרפית** - הנפות הפריפריאליות ביותר, בהתאם לשקלול נתוני מדד הפריפריאליות של הרשויות המקומיות הנכללות בנפה. לעניין זה, "מדד הפריפריאליות" – מדד פריפריאליות של היישובים והרשויות המקומיות בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "נפות" - כהגדרת משרד הפנים; "הנפות הפריפריאליות ביותר" - הנפות שהמדד הפריפריאלי הממוצע של היישובים בתחומן, הוא הנמוך ביותר, באופן שייכללו במפת העדיפות הלאומית כל הנפות אשר שיעור התושבים המתגורר בהן במצטבר אינו עולה על 25% מכלל האוכלוסייה.

ב. **יישובים סמוכי גבול** - יישובים שבתיהם, כולם או חלקם, נמצאים בטווח איום על פי שיקולי מערכת הביטחון - טווח של עד 9 ק"מ מגבול לבנון, ועד 7 ק"מ מגבולות אחרים, או מגדר המערכת סביב רצועת עזה.

ג. **יישובים מאוימים** - יישובים ביהודה ושומרון, המסווגים, על ידי מערכת הביטחון, ברמות איום 3-5 (רמות האיום הגבוהות ביותר).

ד. **יישובים חדשים** - יישובים אשר יוקמו במהלך תקופת תוקפה של החלטה זו וכן יישובים אשר במועד קבלת החלטה זו: (א) טרם חלפה תקופה של 5 שנים ממועד אכלוסם או; (ב) טרם חלפה תקופה של 10 שנים ממועד הקמתם - כמאוחר בין השניים; ובלבד שבמועד החלטה זו נותרה לפחות שנה אחת בטרם יעברו המועדים כאמור (5 או 10 שנים בהתאמה). "מועד אכלוסם" - מועד מתן תעודת גמר כמשמעה בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), תש"ל-1970 ליחידת הדיוור העשירית הקבועה

בישוב (קרי מועד אכלוסן של 10 יח"ד קבועות ראשונות ביישוב); "מועד הקמה" - מועד תחילת עבודות הפיתוח.

יישובים חדשים, שיוקמו לאחר קבלת החלטה זו, יצורפו עם הקמתם לרשימת יישובי העדיפות הלאומית, ויסווגו, בנוסף על תבחין היישובים החדשים, גם בהתאם לתבחינים האחרים, ככל שיעמדו בהם.

ה. **יישובים צמודי גדר** - יישובים שבתייהם, כולם או חלקם, נמצאים בטווח של עד 2 ק"מ מגבול מדינות שאין להן הסכם שלום עם מדינת ישראל או מגדר המערכת שסביב רצועת עזה."

2. "בהתאם לאמור בסעיף 152(ב) לחוק ובשים לב לסעיף 152(א) לחוק, רשאים השרים הרלוונטיים, תוך יידוע שר האוצר, לקבוע קריטריונים, בתחומים המפורטים להלן, על-פי שיקולים מקצועיים שבתחום פעולת משרדם, למתן הטבות, תיעדופים, תמריצים וכיו"ב (להלן: "הטבות") לאזורי העדיפות הלאומית במפה הכללית, והכל במסגרת תקציבים המאושר, וזאת תוך נימוק מקצועי מתאים, שייקבע בתיאום עם היועץ המשפטי של המשרד, לשימוש במפה הכללית למתן הטבות על בסיסה לאור תכליות המפה הכללית כפי שפורטו בסעיף 1 לעיל ובאופן ההולם את נסיבות העניין:

א. בתחום החינוך ורכישת ההשכלה - במטרה לשפר הישגים, לצמצם פערים, לקדם שוויון ההזדמנויות ולחזק את מערכת החינוך.

ב. בתחום הדיור והפיתוח העירוני - לשם חיזוק הבסיס החברתי והכלכלי של אזורי העדיפות וכדי להקל על פיתוח אזורים אלו.

ג. בתחום התעסוקה הכלכלה והתעשייה - לשם חיזוק כושר הייצור, השבחת ההון האנושי, יצירת מקומות עבודה, הגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה, פיתוח כלכלי, צמצום פערים, קידום התעשייה המסחר והשירותים.

ד. בתחום התשתיות - על-מנת לתמוך בגידול האוכלוסייה באזורי העדיפות ולסייע בצמצום פערים ובשיפור רמת השירותים באזורים אלו.

ה. בתחום החקלאות ופיתוח הכפר - במטרה לחזק את הבסיס הכלכלי, התעסוקתי והחברתי של יישובים חקלאיים או יישובים כפריים, או לצורך ייסוד פעילות חקלאית באזורי עדיפות.

ו. בתחום התרבות והספורט - במטרה לחזק את תשתיות התרבות והספורט ולהרחיב פעילות התרבות והספורט באזורי העדיפות.

ז. בתחום העלייה והקליטה – על מנת לעודד מעבר של עולים חדשים ליישובים באזורי עדיפות לאומית, לסייע בקליטתם ביישובים אלה ולחזק את אוכלוסיית העולים המתגוררת בהם.

ח. בתחום השיוויון החברתי – במטרה לקדם, לחזק ולהעצים את אוכלוסיית האזרחים הוותיקים, אוכלוסיית הנשים, אוכלוסיית הצעירים ולפעול לצמצום פערים בין קבוצות אוכלוסייה אלה לקבוצות אחרות."

”מפת הפריפריה החברתית

6. להכריז על יישובים ועל אזורים, העומדים במועד קבלת החלטה זו, באחד או יותר מהתבחינים המפורטים להלן, כיישובים וכאזורים בעלי עדיפות לאומית (להלן: ”אזורי הפריפריה החברתית” או ”מפת הפריפריה החברתית”), בהתאם להוראות פרק כ”ו לחוק, כמפה עצמאית, נפרדת ובלתי תלויה במפת העדיפות הלאומית הכללית, וזאת, בראי התכליות הבאות: (א) חיזוק אוכלוסיות חלשות; (ב) צמצום פערים חברתיים וכלכליים; (ג) חיזוק רמת השירותים לאוכלוסיות חלשות; ואלו התבחינים:

א. **יישובים בפריפריה חברתית** - מועצות מקומיות ויישובים במועצות אזוריות אשר אין בהן חלוקה לאזורים סטטיסטיים, אשר מדורגים בציון שאינו גבוה מ-10, בהתאם למדד משולב, המשקלל את המדד החברתי-כלכלי של היישוב, המדד הפריפריאלי של היישוב ומדד החוסן הפיננסי של הרשות המקומית.

ב. **אזורים סטטיסטיים בפריפריה חברתית** - אזורים סטטיסטיים בעיריות ובמועצות מקומיות אשר יש בהן חלוקה לאזורים סטטיסטיים, אשר מדורגים בציון שאינו גבוה מ-10, בהתאם למדד משולב, המשקלל את המדד החברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי, המדד הפריפריאלי של הרשות המקומית ומדד החוסן הפיננסי של הרשות המקומית.

לעניין זה, ”מדד חברתי-כלכלי” – אפיון רשויות מקומיות לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה או אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה, לפי העניין; שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; ”מדד פריפריאלי” – כאמור בסעיף 1.א לעיל, ”אזורים סטטיסטיים” – כהגדרתם עפ”י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ”מדד חוסן פיננסי” – האיתנות הכלכלית של הרשות המקומית, כפי שבאה לידי ביטוי במודל מענק האיזון שנקבע על ידי משרד הפנים.”